

Άγαθός, ό (ΟΜ)

ΡΙΖΑ: Άγαμαι (θαυμάζω).

ΕΡΜΗΝΕΙΑ: Θαυμαστός, καλός, ικανός με την ευρύτατη έννοια· απ' όπου αναφέρονται:

1) Για πρόσωπα, γενναίος Δ 181, Ι 341, ικανός, έξοχος Β 732, Γ 179, πολλ. με αιτ. οίον πυξ, βοήν, αγ-. ιδ. ευγενής (παραβ. το λατ. *optimates*, αντίθ. χέρηες, ο 324) Ξ 113, Φ 109, ανδρείος (αντίθ. κακός Ν 279, Ρ 632) Ν 238, 284, 314, Φ 280.

2) Για πράγματα και καταστάσεις, εξαίρετος Ζ 478, τ 27, ν 246, επωφελής Β 204, Λ 793, ρ 347, ευγενής, καλός Ω 632, δ 611, αγαθόν τε κακόν τε = καλόν και κακόν, ευτυχία και δυστυχία δ 237, 392, θ 63, αγαθοῖσι γεραίρειν = να προσφέρει τιμή ξ 441, αγαθά φρονεῖν = το να θέλει το καλόν α 43, είμαι φρόνιμος, έχω μυαλό Ζ 162, εις αγαθόν ή αγαθά ειπεῖν = για το συμφέρον, για το καλό λέω, πείθεσθαι εις αγαθόν = υπακούω, ακολουθώ την καλή συμβουλή.

ΑΝΤΙΘΕΤΑ: Κακός.

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ:

1) Επίθετο β' κλίσης, τρικατάληκτο σε: -ός, -ή, -όν.

2) Η λ. σχηματίζει ανώμαλα παραθετικά επίθετα: α) συγκριτ. βαθμός: βελτίων, αμείνων, κρείσσων, λωῖων (λώων), β) συγκριτ.: (ποιητ. τύπου) βέλτερος, λωῖτερος, ωσ. φέρτερος, γ) υπερθ.: βέλτιστος, ἄριστος, κράτιστος, λώιστος (λώστος), δ) υπερθ. ποιητ. τύπου: βέλτατος, φέρτατος, φέριστος.

3) Σε κοινή χρήση σχημ. το επίρ. εὔ = καλώς.

Για αναλυτική μελέτη βλ. αρχαιοελληνική γραμματική ΤΑ ΕΠΙΘΕΤΑ.

ΣΥΜΦΡΑΖΟΜΕΝΑ (CONTEXT) – ΛΕΞΗ-ΦΡΑΣΕΙΣ-ΓΝΩΜΙΚΑ:

ΛΕΞΕΙΣ-ΦΡΑΣΕΙΣ: «Οἷα τε τοῖς αγαθοῖσι παραδρῶωσι χέρηες» (Ο 324) – «πατρός δ' εἰμ' αγαθοῖο θεά δε με γείνατο μήτηρ (Φ 109), δ 611).

- Εἰς αγαθόν ή αγαθά ειπεῖν = για το συμφέρον, για το καλό λέω (Δ 408, Ι 184)· πείθεσθαι εις αγαθόν = υπακούω, ακολουθώ την καλή συμβουλή· αγαθοῖσι γεραίρειν = τιμή προσφέρω (ξ 441)· αγαθά φρονεῖν = να θέλεις το καλό (α 43), είμαι φρόνιμος, έχω νου (Ζ 162)· αγαθόν τε, κακόν τε, καλόν και κακόν εὐτυχία και δυστυχία (δ 237, 392, θ 63).

ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ: Δ 181, Ι 341, Β 732, Γ 179, ο 324, Ξ 113, Φ 109, Ν 279, Ρ 632, Ν 238, 284, 314, Φ 280, Ζ 478, τ 27, ν 246, Β 204, Λ 793, ρ 347,

Ω 632, δ 611, δ 237, 392, θ 63, ξ 441, Z 162, σ 276, γ 266, ω 194, π 398, ξ 424, Θ 360, Z 162, α 30, 43, Ω 173, ρ 352, H 282, I 102, Ψ 305, Λ 789.